

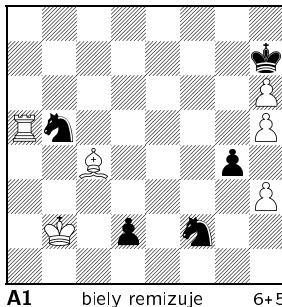
Skladateľská súťaž 2017

Predbežný výsledok

V súťaži časopisu Československý šach konkurovalo 29 štúdií od 17 autorov z 11 krajín. Rozhodca ich ocenil podľa svojich tvorivých preferencií a vkuisu. Zvlášť tu vynikli ceny. Niekoľko všeobecných poznámok. Práce, vybrané do výsledku, tým či oným spôsobom odrážajú tvorivé názory rozhodcov a odchýliť sa od nich si vyžadujú silné argumenty, ktoré v zaslaných štúdiach nie vždy boli dostatočné. V prvom rade som oceňoval bohatosť hry a jej originalitu, a potom spôsob vyjadrenia myšlienky štúdie, teda, do akej miery boli využité možnosti pozície (bez ohľadu na použitý materiál a povahu autorovho nápadu). V tomto prípade som uprednostňoval štúdie s rozsiahľou hrou, v ktorej sa využíval celý priestor šachovnice. Viac ako tretina publikovaných štúdií sú opravy, alebo rekonštrukcie už predtým publikovaných štúdií. V mnohých z nich nevidím nové zlepšenia už známych ideí či schém.

A. Frolkin & V. Samilo

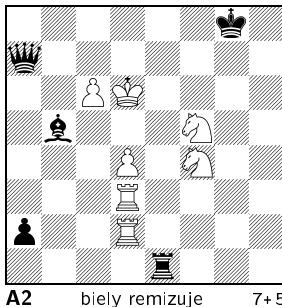
1. cena

A1 biely remizuje 6+5

J. Polášek & M. Hlinka

2. cena

A2 biely remizuje 7+5

1. cena – Andrej Frolkin & V. Samilo (Ukrajina), č. 53, 7/2017

A1 Na pozadí nezabudnuteľnej hry bieleho a protihry čierneho je biely pred ťažkom voľbou prvého tahu. Samotný zápas pozostáva z manévrov so strategickými motívmi a končí chytením novoobjavenej dámy. Úspešné spracovanie (so zmenou farieb) nekorektnej štúdie A. Frolkina, HHdbV #32632.

1.Sd3+!! 1.Se2? gxh3 2.Va4 d1D 3.Sxd1 Jxd1+ 4.Kc1 Jf2 5.Vh4 Jd6 6.Kd2 Jf5! +- (podľa Troického). **1...Jxd3+ 1...Kxh6 2.Va6+ Kg5 3.h4+! Kxh5 = 2.Kc2 gxh3 3.Kxd2 Jc1!** 3...Je1 4.Va1! Jd4 5.Kxe1! = **4.Va4!** 4.Va1? Jb3+! 4...Jd4! **5.Va7+! 5.Vxd4?** Jb3+ 6.Ke3 Jxd4 7.Kf2 Je2 +- **5...Kxh6 6.Vf7!** 6.Va6+?! Kg5! 7.Vg6+ (7.Va5+ Kf6!) 7...Kf4! 8.Vf6+ Jf5 9.Ve6 Jb3+! 10.Kc3 Je3 11.Vf6+ Kg3! +- **6...h2 7.Vf6+! 7.Vf1?** Jf3+ 8.Ke3 Jg1 +- **7...Kh7 7...Kg7 8.Vf1!** Jf3- 9.Ke3 Jg1 10.Kf2 h1D 11.Vxg1+ = **8.Vf7+ Kh8 9.Vf8+ Kh7 10.Vf7+ Kh6 11.Vf6+ Kg5 12.Vf1! Jf3+ 13.Ke3! Jg1 14.Kf2 h1D** (14...Jce2 15.Kg2 =) **15.Vxg1+ =**.

2. cena – J. Polášek & M. Hlinka (ČR & SR), č. 17, 3/2017

A2 Najbojovnejšia štúdia s dobre stvárneným príbehom a atraktívnu hrou na oboch stranach, v ktorej je dobre spojená predohra s hlavnou hrou a vtipným záverom v pozícii vzájomného zugzwangu. Napínavá a fascinujúca bitka až do konca, ktorá demonštruje pre šachistov dôležité techniky!

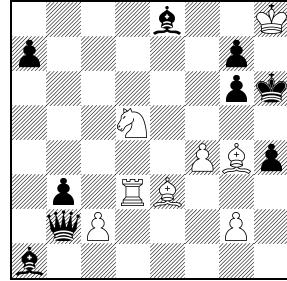
1.Vg3+! Núka sa šach vežou, ale len tou správou (1.Vg2+? pozri poznámku k 6.Ke6). **1...Kf8 2.Jg6+ Ke8 3.Je5 Db8+ 4.Kd5** (4.Kc5? Vc1+) **4...Vxe5+!** 4...Sxc6- 5.Kxc6 Vc1+ 6.Kd5 Db7+ 7.Ke6,d6 = **5.dxe5 Sxc6+!** Premena pešiaka ešte bola predčasná. **6.Ke6!** Obet nešlo prijať 6.Kxc6? Dc8+ 7.Kd5 Dxf5 8.Vxa2 Df7+ 9.e6 Df5+ so ziskom veže. **6...Kf8!** Po 1.Vg2+? by teraz biely o túto vežu prišiel (6...Sxg2). Neškodené je 6...Dc8+ 7.Kf6 Dxf5+ 8.Kxf5 a1D 9.Ke6 = **7.Je7! 7.Va3?** De8+ 8.Kf6 Se4 9.Kg5 (9.e6 Sxf5 10.Vdx2 Sxe6) 9...Sxf5 10.Vdx2 Dg6+! +- **7...Dxe5+! 8.Kxe5 a1D+ 9.Kd6 Df6+ 10.Kc7! Kxe7 11.Ve3+ Kf8!** 11...Kf7 skracuje riešenie 12.Vdd3! Vzájomný zugzwang (VZ), 12.Vd6? Da1 +-; 12.Vee2? Kg7! VZ +- **12.Vd8+!** 12.Vee2? Kg7! VZ 13.Vd6 Df7+-; 12.Vdd3? Kf7! VZ 13.Vh3 De6! 14.Vh7+ Kg8 15.Vh3 Kf8! 16.Vd8+ Kg7 17.Vg3+ Kf7! +- **12...Kf7 13.Vdd3!** VZ 13...**Dg6 14.Vf3+! Sxf3 15.Vd7+ Kg8 16.Vd8+ Kh7 17.Vd7+ Kh6 18.Vd6** remíza.

3. cena – S. Nielsen & M. Minski (Dánsko & GER), č. 22, 4/2017

A3 Plánom bieleho je zbaviť sa svojho pešiaka c2, ktorý sa vykonáva zaujímavým a jasným spôsobom! Pri tom figúry oboch strán prejavia značnú vynaliezavosť (idea 2.c3!!) pri dosahovaní svojich cieľov, čo robí boj veľmi vzrušujúcim. Samotný boj je na jeden dych a končí modelovým matom. Dojem mierne znižuje pasívna úloha kráľov oboch strán.

S. Nielsen & M. Minski

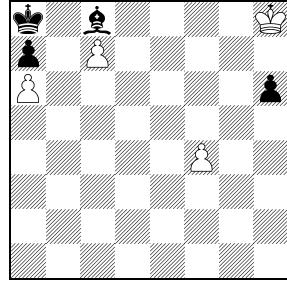
3. cena

A3 biely vyhrá 8+9

Ilham Aliev

Zvláštna cena – verzia

A4 biely remizuje 4+4

1.Je7! (hrozí 2.Jg8#) Eliminovať čiernu dámu po 1.c3? nevyjde pre 1...Da3! 2.Jb4 Sxc3 3.Vd6 Sf6 4.Vxf6 b2! +- **1...Sf7 2.c3!!** Predčasné je 2.Vd6?! Df6 3.Jxg6 Dc3 4.Je5+ g6 5.Vf6 Se8 6.Se2 bx2! = **2...Dxc3 3.Vd6! Df6! 4.Jxg6 Dc3!** (hrozilo 5.f5+!) **5.Je5+ g6 6.Vf6 Se8 7.Se2!** Zugzwang – tu je vidieť význam tahu 2.c3!!, čierny už nemá obranu 7...bx2! (7.Sf3? b2! 8.Sc5? Dxf3!) **7...b2** Nestačí 7...a5/a6 8.Kg8 b2 9.g4! hgx3 10.Vb6! Dxe3 11.Jg4+ Kh5 12.Jxe3+ -+ 7...Dc8 8.f5# **8.Sc5! Dxc5 9.Vxg6+ Sxg6 10.Jg4+ Kh5 11.Jf6+ Kh6 12.Jg8 mat.**

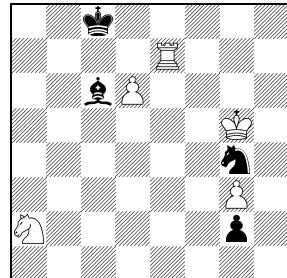
Zvláštna cena – Ilham Aliev (Azerbajdzan), č. 55, 8/2017

A4 Autor novej knihy „Nesmrteľný manéver“ prekvapil sviežim nápadom v dobre známej Rétiho idee! Hra začína impozantnou obeťou pešiaka (1.f5!!) a ešte viac udivuje finta bieleho kráľa Kh6-g7-h6-g5-h4 pri prenasledovaní voľného pešiaka namiesto klasického manévrhu 3.Kf6? Úžasné!

1.f5!! 1.Kg7? Sxa6! (1...h5? 2.f5 Sxf5 3.Kh6!=) 2.Kxh6 Kb7+- **1...Sxf5 2.Kg7 h5 3.Kh6!!** Pokus o Rétiho manéver ešte nestačí 3.Kf6? pre 3...Sc8! 4.Kg5 Sxa6 5.Kxh5 Sc8/Sb7 +- **3...h4 4.Kg5**. Až teraz je ten správny čas! **4...Sc8 5.Kxh4** remíza.

Jaroslav Polášek

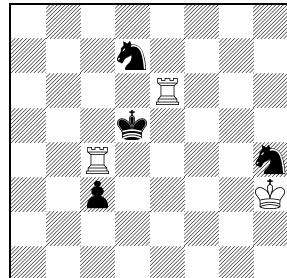
1. čestné uznanie

A5 biely remizuje 5+4

M. Hlinka & Pavel Arešov

2. čestné uznanie

A6 biely vyhrá 3+4

1. čestné uznanie – Jaroslav Polášek (Česko), D3, 12/2017

A5 Technicky dokonalá štúdia s dvomi pozičnými remízami, ktorá nepochybne zaujme aj praktických šachistov. Je to rozvinutie nekorektnej štúdie J. Koppelemaeho, HHdbV #53245. **1.17+!** Po 1.Ve1? Jh2 2.d7+ Kd8! sa nedajú hrozby 3...Jf1/f3+ kryť. **a) 1...Kd8 2.Ve8+! Kxd7 3.Ve1 Jh2 4.Vd1+ Kc8!** (4...Ke7 5.Jc3 Sb5 6.Jd5+! Kf7 7.Je3 5.Jc3 Sb5! 6.Vc1! Kd7 7.Vd1+ Kc6 8.Vc1! Kb7 9.Vb1! Kc8 10.Vc1 s pozičnou remízou.

b) 1...Sxd7 2.Ve1 Jh2 3.Vc1+ Kd8 4.Jc3 Sg4! Kryje polia e2 a hrozí Jf1 (4...Sb5 5.Vd1+ Kc8 6.Vc1!). **5.Vg1!** Jf3- **6.Kxg4 Jxg1 7.Kh5!** 7.Kf5?! Jf3 8.Je2 Jd4+ 7...Kd7! Po 7...Ke8 8.Kg6 by biely remizoval ľahko, napr. 8...Kd7 9.Kf6 Kd6 10.g4. **8.Kh6!** 8.g4?! Jh3 9.Je2 Jf4+. **8...Ke6! 9.g4 Kf7 9...Jh3 10.Je2 Kf6 11.g5+! Jxg5 12.Kh5 Kf5 13.Kh4 = 10.Kh7!** Po 10.g5?! Jh3 11.Je2 Kg8! 12.g6 Kh8 13.g7+ Kg8 (zugzwang) 14.Kg6/h5 Jf4+ čierny vyhrá. **10...Jh3 11.Je2 Kf6 12.Kh6 Kf7 13.Kh7!** pozičná remíza.

2. č. uznanie – M. Hlinka & P. Arešov (SR & Rusko), č. 6, 1/2017

A6 Jemná štúdia analytického charakteru, spojená so zachovaním materiálovej výhody bieleho a prekonaním dvoch zvodnosťí. Je pozoruhodné, že na ceste k víťazstvu biele veže štyrikrát úspešne odrazia vidličku. Hra je predsa len trochu suchá, aj keď obsahuje veľa jemnosti.

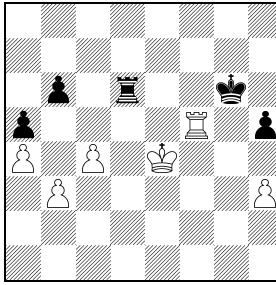
1.Vc6 Jf3! 2.Vxc3 2.Vc8? Jg5- 3.Kh4 Je4 = 2...Jg1+ 3.Kh2!! 3.Kg2?! Je2 4.V3c4 Jd4 5.Vc8 Jb6 vidlička 6.V8c5+ Kd6 7.Vc1 Jb3 vidlička 8.Vc6+ Kd7! (8...Kd5? 9.V1c2! Jd4 10.V2c5+ +-) 9.Vc7+ 10.V1c3 Jd5 vidlička 11.Vc8+ Kd7 12.V3c6 Ja5(d4) = 3.Kh4? Je2 4.V3c4 (4.Vc2 Jd4 vidlička) 4...Jd4 5.Vc8 Jf5+! 6.Kg5 Jd6 = vidlička. **3...Je2 4.V3c4 4.Vc2 Jd4 = vidlička 4...Jd4 4...Je5 vidlička 5.V4c5+ +- 5.Vc8 5.Vc7?** Je6! = 5...Jb6 vidlička 6.V8c5+ 6.V4c5+ Kd6 7.V8c7 Jd5 = 6...Kd6 7.Vc1 7.Vc3? Ja4 = 7...Jb3 vidlička 8.Vc6+ Kd7 8...Kd5

Jak vzniká studie

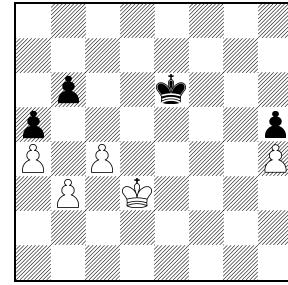
Jaroslav Polášek

Obsažná pěšcová studie z minulé rubriky (Čs. šach 2/2018, str. 54, D3) zaujala i špičkové praktické hráče. K ní mi přes Michala Konopku gratuloval Vlastimil Jansa: „prý by z ní měl radost i jeho první trenér Emil Richter!“

Igor Štohl zase objevil „partiového předchůdce“, ve kterém se vyskytl jeden z motivů této studie. V partii Adams – Lautier, Tilburg 1996, vznikla následující pozice (viz diagram 7):

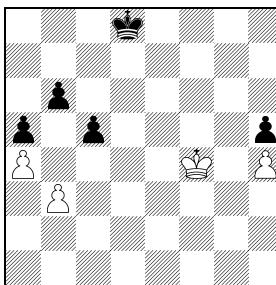
7 pozice po 44...Kg6

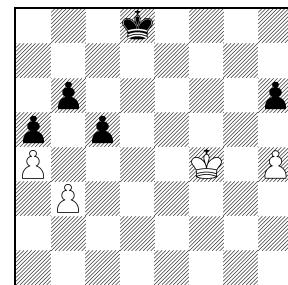
8 pozice po 48.Kd3

Bílý zahrál **45.h4??** Je neuvěřitelné, že tento logický tah je hrubou chybou vedoucí k okamžité remíze. Po 45.Vb5! Ve6+ 46.Kd5 Vf6 47.c5 by bílý snadno vyhrál. **45...Ve6+ 46.Ve5** (46.Kf4 Vf6! 47.Vxf6+ Kxf6=) **46...Kf6!** Budť tento tah Adams přehlédl, nebo nedocenil vznikající pěšcovku. Bude mít sice čistého přeše víc, ale černý udrží opozici. **47.Vxe6+ Kxe6** Blízká opozice! Vznikla obdoba Lolliiho remízové pozice, dvojice pěšců na sloupci „h“ nehráje podstatnou roli. **48.Kd3** Viz diagram 8. Všimněte si, že stejná pozice vznikla v D6 po 4...Kd6 (Čs. šach 2/2018, str. 54), ale s opačnými barvami. Připomeňme si správnou obranu: **48...Kd7!** Pouze do vzdálené opozice! Po 48...Kd6? 49.Kd4 Kc6 50.c5! bxc5+ 51.Kc4 by byl černý v zugzwangu. **49.Kc3 Kc7!** 50.b4 axb4+ 51.Kxb4 Kc6 (Lolli) **52.Kb3 Kd6 53.Kc2 Kc6 54.Kd3 Kd6 55.Kc3 Kc5 56.Kb3 Kd6 57.Kb4 Kc6 58.c5 bxc5+ 59.Kc4 Kb6 60.Kd5 Kc5 61.Kxc5 Kxa4 62.Kc4** remíza. Velmi poučná koncovka!

Pozice ze studie D6

9 pozice po 3.Kf4!

10 Bílý remizuje

Michal Konopka upozornil, že v analýze D3 v minulém čísle chybí po 1.Kf4 c5 2.Kg5 a5! 3.Kf4!! (viz diagram 9) jedna pěkná varianta. Černý totiž kromě 3...Kd7 může zkusit i 3...b5. Remíza teď není pro praktického hráče triviální, musí najít jak hlavní variantu **4.Ke4! bxa4 5.bxa4 Kc7 6.Kd5 Kb6 7.Ke4! Kc6 8.Ke5** s poziční remízou (8...Kc7 9.Kd5 atd.), tak i správně ocenit **4...c4 5.bxc4 bxa4**, kdy bílý stihne sebrat oba černé pěšce „a“ a včas se vrátit na f1. Také po 5...b4 6.c5 Kd7 7.Kd4 Ke6 8.Kc4 b3 9.Kd3 Kd5 10.Kc3 Kxc5 11.Kxb3 Kd4 černý získá pěšce „a“. Bílý však pozici udrží, na 14...Kxa4 zahráje 15.Kc3, aby po následujícím převodu černého krále na královské křídlo stihl vzít černého pěšce „a“ a včas doběhl na f1.

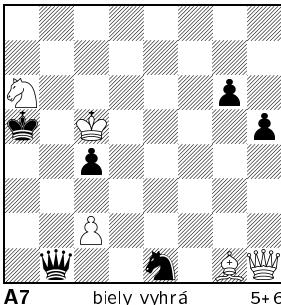
Konečně se dostáváme k tématu článku – vzniku studie D3. Při analýze partie **Ramík – Jansa** (viz str. 68) jsem narazil na zajímavou pěšcovku, kterou jsem upravil do prototypu 10. Odtud by již jen krok k rozšíření obsahu ve finální D3. Emil Vlasák mi doporučil publikovat i tento prototyp: „*Moment tempa h5 z obou stran tomu dává specifický šmrnc*. Zkuste řešit sami, je to ale cvičení v propočtu pro značně pokročilé.“

1.Ke3 Kd7 2.Kd2 Kc6! Po 2...Ke6 3.Kd3! Kf5 4.Kc4 Kg4 5.Kb5 Kxh4 6.Kxb6 h5 7.Kxc5 Kg3 8.b4 axb4 9.a5 bílý udrží dámskou koncovku. **3.h5! Kd5 4.Kd3!** Tento vzájemný zugzwang je pravým důvodem, proč musí být bílý paradoxně králem až na d2. Kdyby byl v této pozici na tahu, prohráje, protože po 5.Kc3 c4+! 6.bxc4 Kc5 je opět v zugzwangu.

Pokud by bílý hrál chyběný 1.Ke4? Kd7 2.Kd3, prohráí by po 2...Kc6!, protože po 3.h5 Kd5 by byl bílý v zugzwangu a na 3.Kc4 přejde 3...h5 a bílý je vytempován, např. 4.Kc3 b5! 5.axb5 Kxb5, nebo 4.Kd3 Kd5! 5.Kc3 s již známým průlomem 5...c4! 6.bxc4 Kc5.

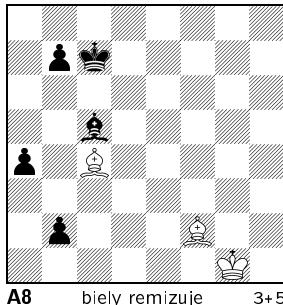
9.V1c2! +-, **9.Vc7+** 9.V1c2? Jd4 10.Vc7+ Kd8 11.Vc1 Jb3 12.V1c3 +- stráca čas. **9...Kd8 10.V1c3** 10.V1c6? Jd4 11.Vc1 Jb3 12.V1c3 +- stráca čas. **10...Jd5** vidlička **11.Vc8+ Kd7 12.V3c4!** Tento tah je možný po predvidavom 3.Kh2!!, ale po 3.Kg2? by výšla vidlička 12...Je3+=. **12...Jb6** vidlička **13.V4c7+!** 13.V8c7+ Kd8 14.Vc3 Jd5 15.Vc8+ Kd7 16.V3c4 Jb6 17.V4c7+ +-stráca čas. **13...Kd6 14.Vc6+ Kd7 15.Vxb6 +-**.

Mario García
Pochvalná zmienka

A7 biely vyhrá 5+6

J. Polášek & E. Vlasák
Pochvalná zmienka

A8 biely remizuje 3+5

Pochvalná zmienka – Mario García (Argentína), č. 68, 12/2017

A7 Podobná realizácia minimálnej výhody bieleho s materiálom DxDS je známa napríklad v štúdiu G. Amirjana, HHdbV #3344, ale tu autor prezentoval echo-vyhru čiernej dámym s pomocou šachu z batérie, a to nie len v riešení, ale aj vo zviednosti.

1.Dc6! 1.Kd6? Dd1+! 2.Kc7 Df3! = 1...Jd3+ 2.cxd3 cxd3! 2...Dxg1+ 3.d4 Dg5+ 4.d5 De7+ 5.Kxc4 De4+ 6.Kc5 De7+ 7.Kd4 Dh4+ 8.Ke5 De7+ 9.De6 Dg5+ 10.Kd6 +- 3.Dc7+ Kxa6 4.Dc6+! 4.Dc8+? Db7 5.De6+ Ka7 6.Da2+ Da6!= 4...Ka7 4...Ka5 5.Da8# 5.Sd4! 5.Se3? 5...Kb8! 6.Sf4+ Ka7 7.Da4+ Kb7 8.De4+ Ka7! 9.Se3 Kb8! 10.De8+ Kb7 11.Dd7+ Kb8! 12.Sd4 d2! (12...Db7? 13.Se5+ Ka7 14.Sc7! d2 15.Sb6+ Kb8 16.Dd6+ Ka8 17.Dd8+ Db8 18.Dd5+ Db7 19.Dg8+ Db8 20.Da2+ Kb7 21.Dd5+ Ka6 22.Dc4+ Kb7 23.De4+ Ka6 24.Da4+ Kb7 25.Dc6+ Ka6 26.Sc7+ -echo 1) 13.Se5+ Ka8 pozičná remíza. 5...Db7 6.Kd6+! 6.Kc4+? Kb8! 7.Se5+ Ka7 pozičná remíza. 6...Ka8 7.Da4+ Kb8 8.De8+ Dc8 9.Db5+ Db7 10.Sb6+ Db10. Dc8 stráca dámum 11.Sc7+ Ka7 12.Db6+ Ka8 13.Dc6+ Ka7 14.Sb6+ Kb8 15.Sa7+ - 11.Sc7+ 11.De8+? Dc8 12.Sc7+ Kb7 13.Dc6+ Ka7 14.Sb6+ Kb8 = 11...Ka7 12.Dc5+ Ka8 13.Da5+ Da7 14.Dd5+ Db7 15.Da2+ Da7 16.Dg8+ Kb7 17.Dd5+ Kc8 18.De6+ Kb7 19.De4+ Kc8 20.De8+ Kb7 21.Dc6+ Kc8 22.Sb6+ +-, echo 2.

Pochvalná zmienka – J. Polášek & E. Vlasák (ČR), č. 16, 3/2017

A8 Sympatická štúdia s hrou rôznofarebných strelovcov končí nečakaným patom, cesta k nemu spočíva v odmietnutí brania čierneho pěšiaka (pointa 6.Kb1!!). Nezávidenia hodná rola bieleho strelovcu f2 a malé duály v 8. tahu však štúdiu neskrášľujú.

1.Sd3! 1.Sa2?! Kb6 2.Kf1 Sxf2 3.Ke2! Kb5 4.Kd2 Kb4 5.Kc2 b1D+!! (5...b5 6.Kb1!=) 6.Kxb1 b5 7.Kb2 Sd4+ a černý vyhrá. **1...Kb6!** 1...Sxf2+ 2.Kxf2 a3 3.Sb1 = 2.Kf1! Sxf2 2...a3 3.Sb1 Sxf2 4.Ke2 = 3.Ke2! Ka5! 3...Kc5 4.Kd2 b5 5.Kc2 b4 6.Kxb2! (6.Kb1? b3 -+) 6...Sd4+ 7.Ka2 b3+ 8.Ka3 = 4.Kd2! 4.Kd1? b1D+! 5.Sxb1 Kb4 6.Se4 b5 7.Sc6 Kc3! 8.Sxb5 (8.Kc1 Se3+ 9.Kb1 Kb3! 10.Sxb5 a3) 8...a3 +- 4...b5 4...b1D 5.Sxb1 Kb4 6.Se4! b5 7.Sc6 = (oproti 4.Kd1? teraz nejde 7...Kc3). **5.Kc2 b4** 5...b1D+ 6.Kxb1 b4 7.Kc2! b3+ 8.Kc3! Se1+ 9.Kc4 =; 5...Sd4 6.Kb1!=) **6.Kb1!!** Pekná pointa. 6.Kxb2? Sd4+ 7.Ka2 b3+ 8.Ka3 Sc5+ 9.Kb2 Kb4 +- 6...b3 7.Sc4! Kb4 8.Se6 Tempo kamkolvek po diagonále d5-g8, pozičná remíza, pretože po 8...a3 9.Sxb3! Kxb3 pat.

Pochvalná zmienka – Daniele Gatti (Taliansko), č. 72, 12/2017

A9 Napriek materiálnej výhode čierneho sa bielemu podarí zachrániť. Šíkovne ustúpi kráľom v 5. tahu riešenia, aby na konci boja zablokoval novovzniknutého čierneho jazdca.

1.Va8+ Db8! alebo 1...Kd7 2.bxc7 h1D+ 3.Kf2 Kxc7 4.Vc8+ (4.axb7) 4...Kxc8 5.axb7+ Kc7 6.b8D+ Kxb8 pat. **2.Vxb8+ Kxb8 3.a7+ Ka8 4.Kf2! h1J+!** 4...h1D pat. **5.Kf1!** iba takto jazdec neunikne z pripravenej klietky. 5.Ke1? Jxg3 6.Kd1 Je2 +-, lebo na tahu je bielej 7.Ke1 (7.g3 Jg1) 7...Jc1 +- 5...Jxg3+ 6.Ke1! 6.Kf2? Je2 +- 6...Je2 7.Kd1! – teraz tahať musí černy. 7...Jg3 8.Ke1 Jh1 9.Kf1! s pozičnou remízou.

Vladislav Tarasjuk (Ukrajina), medzinárodný rozhodca FIDE

Pozn.: Na našom webe www.sach.cz je výsledok v ruskom origináli aj so súborom pgn.